

**REFLECTAREA
ÎN PRESĂ
A CAZURILOR
DE VIOL,
HĂRTUIRE
SEXUALĂ
ȘI ACȚIUNI
VIOLENTE
CU CARACTER
SEXUAL**

Recomandări pentru jurnaliști

Elaborat de Consiliul de Presă din Republica Moldova în calitate de partener al Internews și Freedom House în cadrul proiectului „Mass-media în sprijinul democrației, incluziunii și responsabilității în Moldova (MEDIA-M), finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Proiectul MEDIA-M își propune să promoveze dezvoltarea unei presei independente și profesioniste în Moldova, oferindu-le cetățenilor acces la o diversitate de perspective și contribuind la formarea unui sector media mai rezistent la presiuni politice și financiare.

Autoare – **Viorica Zaharia**

CUPRINS

Introducere	3
Abordare și limbaj. Principii de bază	4
Definirea noțiunilor și utilizarea corectă a lor	6
Protejarea identității	7
Detalii despre victimă și abuzator	10
Stereotipuri	12
Rigori de redactare	12
Folosirea imaginilor și informațiilor de la poliție	14
Cazuri reflectate cu abateri de la normele deontologice și cele legale	16
Principalele reguli de relatare a cazurilor de abuz sexual	19

INTRODUCERE

„Violul este violență, nu «sex». Să scrii despre abuzul sexual înseamnă să găsești nu doar limbajul corect, dar și contextul și sensibilitatea de a comunica despre o traumă care este în același timp o chestiune profund personală, dar și o problemă de politică publică; actuală, dar în același timp transmisă prin veacuri de stigmă, tăcere și suprimare. Relatarea despre cazurile de violență sexuală necesită o sensibilitate etică specială, abilități de intervievare și cunoștințe despre victime, abuzatori, legislație și psihologie”¹. Aceste cuvinte reprezintă definiția și motto-ul activității unui proiect al Universității din Columbia care își propune să promoveze tratamentul și reflectarea corectă în presă a subiectelor despre viol, abuz sexual și hărțuire sexuală.

Media responsabilă din Occident și SUA pune accent, în mod firesc și în corespundere cu misiunea de bază a jurnalismului, pe protecția victimei și pe respectarea intimității și demnității acesteia nu doar prin ascunderea identității, dar prin întreg modul de acțiune al unui jurnalist: intervievarea, redactarea textului, plasarea în context etc.

O bună parte din media din Republica Moldova, mai ales cea specializată pe știri, neglijează, însă, de cele mai multe ori, aceste aspecte. Imaginile sunt blurate insuficient/formal, astfel că victimele pot fi recunoscute, în materiale sunt inserate detalii de natură senzațională, dar fără importanță informativă sau de interes public, cazul nu este contextualizat etc.

Pentru a ajuta jurnaliștii din Republica Moldova să reflecte cu o mai mare corectitudine cazurile de violență sexuală, în acest îndrumar au fost sintetizate principalele recomandări de scriere a materialelor referitoare la viol, acțiuni violente cu caracter sexual și hărțuire sexuală.

---

1 The Dart Center for Journalism and Trauma (a project of Columbia Journalism School), <https://dartcenter.org/topic/sexual-violence>

ABORDARE ȘI LIMBAJ. PRINCIPII DE BAZĂ

Jurnaliștii trebuie să aibă în minte în permanență răspunsul la întrebarea: de ce scriu articolul respectiv? O fac pentru a raporta o nedreptate cu scopul final de a ajuta victima să se reabiliteze, iar abuzatorii să fie pedepsiți și nu pentru a satisface curiozitatea cuiva. Un viol nu este un spectacol.

*Un viol nu este
un spectacol*

Una dintre publicațiile de referință la acest subiect, Ghidul „Reporting on sexual violence: guide for journalists”², elaborat și editat în anul 2013 de Minnesota Coalition Against Sexual Assault, recomandă câteva principii de bază de la care trebuie să pornească jurnaliștii atunci când tratează tema abuzului sexual:

- Marea majoritate a cazurilor de viol, hărțuire sexuală sau acțiuni violente cu caracter sexual rămân nedeclarate.
- Oricine poate fi victimă a abuzului sexual: tineri, bătrâni, femei, bărbați, oameni bogați, săraci etc.
- Victima ar putea să nu raporteze imediat ce abuzul a avut loc, întrucât pentru mulți oameni este dificil să împărtășească astfel de detalii prietenilor, familiei, colegilor, lucrătorilor medicali, instituțiilor de drept și, eventual, publicului larg prin mass-media.

---

2 Reporting on sexual violence: a guide for journalists; 2013, *Minnesota Coalition Against Sexual Assault*; <http://www.tricountywomenscentre.org/uploads/5/7/6/6/5766610/2013mediamanual.pdf>

- Chiar dacă doar unii indivizi comit abuzuri sexuale, societatea are un anumit rol în a acredita ideea că aceste fapte ar fi normale prin acceptarea inegalității de gen, a homofobiei și a exploatării sociale. Infracțiunile cu caracter sexual trebuie identificate și sancționate, dar ele sunt produse ale culturii noastre.
- Victimele violenței sexuale sunt victime ale traumatismelor, care pot avea implicații atât pe termen lung, cât și pe tot parcursul vieții, atât pentru persoanele abuzate, cât și pentru victimele secundare, cum ar fi membrii familiilor. Impactul violenței sexuale poate depinde de natura violenței aplicate, de relația dintre victimă și atacator, de istoricul evenimentelor traumatizante anterioare, de contextul etnic și cultural în care se produce violența și de calitatea sprijinului acordat de familie și comunitate.
- Chiar dacă experiența prin care a trecut victima este expusă în instanță sau într-un material de presă, ea/el are dreptul la intimitate, respect și demnitate, iar politicile publice trebuie să răspundă violenței sexuale într-un mod cuprinzător, concentrându-se pe prevenire și intervenție.
- Tinerii, în special, au nevoie de mai multă informație despre prevenirea violenței sexuale și despre ceea ce înseamnă consimțământ. Ei au nevoie, de asemenea, de educație sexuală și de informație despre sexualitatea sănătoasă și acces liber la servicii medicale sau de consiliere și sprijin.
- Oamenii evită subiectul violenței sexuale pentru că este o temă „incomodă”, dar abordarea corectă și cu acuratețe a acestui subiect ar putea facilita dialogul.

DEFINIREA NOȚIUNILOR ȘI UTILIZAREA CORECTĂ A LOR

Ca și în cazul altor materiale jurnalistice referitoare la infracțiuni, este foarte importantă acuratețea. Nu confundați noțiunile. Precizați și folosiți termenii utilizați de organele de drept atunci când faptele au primit deja o calificare. În caz că relațați despre un viol sau un caz de hărțuire sexuală neraportat la poliție, nu aplicați propria calificare a faptelor, ci folosiți cuvintele victimei pe care, în mod corespunzător, ar trebui să le plasați între ghilimele.

**Nu confundați
noțiunile**

Violul este definit în Codul Penal al Republicii Moldova drept „raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința”³;

Acțiuni violente cu caracter sexual sunt menționate în Codul Penal în felul următor: „satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse, săvârșite prin constrângere fizică sau psihică a persoanei ori profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra sau de a-și exprima voința”⁴;

Hărțuire sexuală este „manifestarea unui comportament fizic, verbal sau nonverbal, care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare cu scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori

---

3 Art. 171, Cod Penal, <http://lex.justice.md/md/331268/>

4 Art. 172, *Ibidem*

la alte acțiuni cu caracter sexual nedorite, săvârșite prin amenințare, constrângere, șantaj”⁵.

Folosirea expresiei *agresiune sexuală* când e vorba de un viol poate minimiza pedeapsa și schimba accentele într-un text jurnalistic.

PROTEJAREA IDENTITĂȚII

Acestea sunt întrebări de autocontrol, care îl/o vor ajuta să abordeze corect cazul, să utilizeze cuvintele potrivite și să evite detaliile inutile

Cei despre care vom scrie vor fi conectați pentru totdeauna la acea istorie

Jurnalistul ar trebui să-și pună întrebările: ce o așteaptă pe victimă după ce va apărea articolul? Ce i s-ar putea întâmpla? Cum se va simți dacă va citi? Cum se vor simți apropiații ei? Acestea sunt întrebări de autocontrol, care îl/o vor ajuta să abordeze corect cazul, să utilizeze cuvintele potrivite și să evite detaliile inutile.

„Obligația noastră profesională este de a evalua, în măsura în care putem, vulnerabilitatea persoanelor atunci când scriem istorii despre cele mai dureroase și mai dificile momente din viața lor. În calitate de jurnaliști, în general, scriem o istorie și mergem mai departe. Cei despre care vom scrie vor fi conectați pentru totdeauna la acea istorie. Noi avem datoria să arătăm o mare grijă și îngrijorare în legătură cu aceasta”, notează într-un articol publicat pe portalul Centrului american de instruire în jurnalism *The Poynter Institute* jurnalistul și profesorul Bob Steele⁶.

5 Art 173, Ibidem

6 „Naming rape victims” by Bob Steele, August 10, 2002, <https://www.poynter.org/news/naming-rape-victims>

În articolele referitoare la abordarea de către presă a acestei tematici este citată destul de des cartea „Virgin or Vamp: How the Press Covers Sex Crime” de Helen Benedict, apărută în 1992. Redăm un pasaj: „Atâta timp cât oamenii au un sentiment de confidențialitate/intimitate cu privire la actele sexuale și la trupul uman, violul va purta un stigmat – nu neapărat un stigmat care învinovățește victima pentru ce i s-a întâmplat, ci un stigmat care leagă irevocabil numele ei cu un act de umilire intimă. A divulga numele unei victime a violului înseamnă a garanta că ori de câte ori cineva va auzi numele ei, și-o va imagina în actul de tortură sexuală. A expune o victimă a violului la așa ceva nu este cu nimic mai puțin condamnat”⁷.

A divulga numele unei victime a violului înseamnă a garanta că ori de câte ori cineva va auzi numele ei, și-o va imagina în actul de tortură sexuală

Deci, persoanele care au trecut prin experiența violului sau hărțuirii sexuale au nevoie de confidențialitate. Uneori, șocate sau din dorința de răzbunare și penalizare cât mai grabnică a abuzatorilor, unele persoane le pot permite jurnaliștilor sau poliției să le divulge numele. Acest fapt nu este o garanție că procedăm corect. Un jurnalist responsabil, având capacitate de analiză, dar și conducându-se de normele deontologice, ar trebui să evite să expună victima prin divulgarea identității⁸.

Un jurnalist responsabil, având capacitate de analiză, dar și conducându-se de normele deontologice, ar trebui să evite să expună victima prin divulgarea identității

Pe lângă faptul că îi poate leza demnitatea, prezentarea excesivă a detaliilor care pot duce la identificare poate pune victima în pericol. Unii specialiști recomandă jurnaliștilor să intervieveze și să folosească în materiale mărturiile victimei doar atunci când aceasta nu se află într-o situație de urgență sau sub influența oricărui tip de presiune din exterior.

---

7 Ibidem

8 Art. 4.11 din Codul Deontologic al Jurnalistului din Republica Moldova: „Jurnalistul nu dezvăluie identitatea victimelor accidentelor, calamităților, infracțiunilor, cu precădere ale agresiunilor sexuale”; http://consiliuldepresa.md/fileadmin/fisiere/fisiere/Cod_deontologic_al_jurnalistului_din_Republica_final.pdf

Dacă familia cere să fie păstrată discreția, să nu fie filmată casa, reporterul, din considerente etice, trebuie să respecte această decizie fără să-și mai pună întrebarea dacă asta, într-adevăr, va duce sau nu la identificarea victimei

Nedivulgarea identității victimelor abuzurilor sexuale trebuie să facă parte din politica editorială a fiecărei redacții

În multe cazuri, echipele de filmare ale televiziunilor sunt trimise imediat în localitățile în care s-a descoperit un caz de viol, în special dacă victime sunt copiii. În consecință, în reportaje ajung detalii care duc cu ușurință la identificarea familiei și a victimei. Dacă familia cere să fie păstrată discreția, să nu fie filmată casa, reporterul, din considerente etice, trebuie să respecte această decizie fără să-și mai pună întrebarea dacă asta, într-adevăr, va duce sau nu la identificarea victimei.

În cazul în care se filmează, imaginile trebuie luate astfel încât în cadru să nu nimerească nici un element care ar conduce la recunoașterea locului și, implicit, la identificarea victimei, cum ar fi, de exemplu, o fântână la poartă sau un decor specific pe pereții exteriori.

Dacă redacția a ajuns în posesia unor imagini video cu scene explicite de violență, inclusiv sexuală, difuzarea acestor imagini, chiar și prelucrate cu mozaic, este inoportună și interzisă de lege⁹. Expunerea publică a actului de umilință va leza categoric demnitatea victimei și va afecta emoțional cititorii.

Nedivulgarea identității victimelor abuzurilor sexuale trebuie să facă parte din politica editorială a fiecărei redacții.

---

9 Codul Audiovizualului și Legea cu privire la protecția copilului împotriva impactului negativ al informației conțin interdicții pentru instituțiile media referitoare la publicarea imaginilor cu caracter violent.

DETALII DESPRE VICTIMĂ ȘI ABUZATOR

Grupul femeilor jurnaliste pentru o reprezentare echitabilă în media și egalitate profesională în cadrul redacțiilor *Prenons la Une*, format în Franța în anul 2014, a elaborat, în anul 2016, un set de recomandări care au fost asumate de mai multe redacții franceze. Recomandările se referă la modul în care presa trebuie să trateze orice formă de violență asupra femeilor¹⁰. Una dintre tezele principale este ca detaliile relatate să nu contribuie la culpabilizarea și stigmatizarea victimei:

„Evitați să faceți precizări referitoare la hainele, aspectul fizic sau obiceiurile de viață ale victimei, care ar induce ideea că ea ar putea fi responsabilă de faptul că a fost agresată. Dacă acestea sunt informații care figurează în dosarul penal sau transmise de către procurori, ele nu au același înțeles atunci când sunt puse pe hârtie de către jurnaliști. Trebuie să fiți atenți, să folosiți ghilimelele. Să ne amintim de faptul că starea de ebrietate a victimei în momentul producerii faptelor este, din punct de vedere legal, o circumstanță agravantă pentru agresor”.

De asemenea, în cazul articolelor de problemă, jurnaliștii nu ar trebui, potrivit aceleiași surse, să dea sfaturi de felul „nu ieșiți noaptea” sau „arătați că sunteți discrete”, întrucât femeile nu sunt responsabile de violența la care sunt supuse.

Evitați să faceți precizări referitoare la hainele, aspectul fizic sau obiceiurile de viață ale victimei, care ar induce ideea că ea ar putea fi responsabilă de faptul că a fost agresată

---

10 Le traitement médiatique des violences faites aux femmes outils à l'usage des journalistes; <https://prenons-la-une.tumblr.com/post/153517597146/le-traitement-médiatique-des-violences-faites-aux>

De asemenea, acest fapt poate induce cititorului un fals sentiment de securitate dacă el nu corespunde acestei descrieri

„Detaliile despre atacator pot fi relevante pentru articol (descrierea lui, cum a obținut accesul, dacă a folosit o armă, dacă a aplicat violența fizică). Detaliile despre victimă (modul cum se îmbracă, obiceiurile pe care le are, aspectul fizic) dimpotrivă, dacă nu sunt încadrate într-un context sau nu sunt urmate de explicații, pot sugera că victima este vinovată/responsabilă de ceea ce i s-a întâmplat. De asemenea, acest fapt poate induce cititorului un fals sentiment de securitate dacă el nu corespunde acestei descrieri”, notează autorii Ghidului „Reporting on sexual violence: guide for journalists”¹¹.

Iată câteva exemple, identificate de către specialiștii americani, cu detalii legate de victime care pot fi dăunătoare sau interpretate greșit dacă sunt plasate fără contextul corespunzător și fără să fie cu adevărat relevante pentru expunerea faptelor¹²:

- Victima se îmbracă provocator;
- Nu a fost utilizată arma;
- Victima nu avea traumatisme psihice;
- Victima era tânără (dar nu copil);
- Victima era prostituată, băuse sau a însoțit de bunăvoie infractorul;
- Victima a întreținut anterior consensual relații sexuale cu atacatorul.

---

11 Reporting on sexual violence: a guide for journalists; 2013, Minnesota Coalition Against Sexual Assault; <http://www.tricountywomenscentre.org/uploads/5/7/6/6/5766610/2013mediamanual.pdf>

12 Ibidem

STEREOTIPURI

Prin modul de a expune faptele, limbajul și fotografiile folosite, jurnalistul trebuie să evite propagarea stereotipurilor legate de victimele abuzului sexual. Specialiștii Centrului „La Strada” din Republica Moldova au identificat câteva abordări stereotipice¹³:

- Victima are partea ei de vină în infracțiunea privind viața sexuală;
- Femeia căsătorită ori care are un concubin nu poate fi victimă a infracțiunilor privind viața sexuală;
- Dacă victima era în stare de ebrietate ori se afla în compania violatorului, a întreținut un raport sexual benevol;
- Dacă nu s-au depistat urme de violență fizică specifică, persoana nu a fost victima infracțiunilor privind viața sexuală.

RIGORI DE REDACTARE

Articolele sau știrile despre abuzuri sexuale trebuie scrise într-un limbaj neutru, fără calificative, fără exagerări și fără accent pe detalii „picante”. Specialiștii recomandă utilizarea fiecărui cuvânt cu maximă atenție și acuratețe, pentru a nu induce concluzii sau idei false, dar și pentru a evita revicti-

---

¹³ Studiu tematic. Asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală; http://lastrada.md/files/resources/3/raport_preview_RO_2.pdf

mizarea persoanei. Titlurile care încep cu „șocant”, „tulburător”, „incredibil”, „terifiant” etc. sunt categoric nerecomandate cu referire la cazurile de abuz sexual. Folosirea lor denotă interesul redacției de a genera accesări și mai puțin de a informa.

Grupul *Prenons la Une* recomandă jurnaliștilor să nu facă combinații stilistice atunci când relatează astfel de cazuri. „A se evita expresiile «crimă pasională» sau «dramă familială». Ele minimalizează actul agresorului, considerându-l generat de dragoste și pasiune. Chiar dacă aceste cuvinte sunt folosite de avocații apărării sau de către poliție, jurnaliștii trebuie să le folosească între ghilimele și să le prezinte ca un argument al uneia dintre cele două părți. În calitate de jurnaliști, încurajăm utilizarea termenilor «crimă conjugală» sau «crimă comisă de partenerul intim», se menționează în setul de recomandări citat mai sus.

De asemenea, expresii ca „și-a bătut joc de ea/de el”, „a batjocorit-o/ l-a batjocorit”, „și-a satisfăcut pofta sexuală” etc. care, aparent, sunt folosite pentru a face textul mai puțin protocolar, creează o impresie de „poveste” și scad din gravitatea faptelor. Termenii folosiți trebuie să fie cât mai exacti.

În știrile jurnaliștilor din Republica Moldova este folosit des cuvântul „întâmplare” sau „incident” cu referire la viol¹⁴ sau alte acte de violență. Un viol nu este o întâmplare, ci o faptă penală care trebuie pedepsită, de aceea astfel de formule care estompează gravitatea faptei ar trebui evitate.

Jurnaliștii, în același timp, nu trebuie să uite de prezumția de nevinovăție. Este recomandat, în cazul în care faptele sunt investigate de procurori sau deja examinate în instanța

---

14 <http://protv.md/stiri/socant/a-vrut-sa-violeze-o-batrana-dar-a-violat-o-pe-nepoata-ei-eu-strigam.html>

de judecată, folosirea modului condițional pentru verbe și citarea exactă a pasajelor din documente sau din declarațiile surselor.

Un material jurnalistic bine făcut despre un caz de viol sau altă infracțiune cu caracter sexual va conține neapărat un *background* care va plasa cazul particular despre care se relatează într-un context general privind frecvența comiterii acestui tip de crime, categoriile cele mai vulnerabile etc. Toate formele de abuz sexual trebuie tratate ca o problemă socială și nu ca fapte diverse sau cazuri particulare.

De asemenea, jurnaliștii ar trebui să se concentreze pe context și pe cauze. În multe cazuri, se constată că victimele nu sunt abuzate pentru prima dată, iar persoanele sau serviciile care ar fi trebuit să reacționeze au fost inefficiente.

Grupul *Prenons la Une* recomandă mediilor franceze să indice în materiale, acolo unde este posibil, numărul de telefon național de referință pentru consilierea și orientarea femeilor-victime ale tuturor formelor de violență.

FOLOSIREA IMAGINILOR ȘI INFORMAȚIILOR DE LA POLIȚIE

Serviciile de presă ale inspectoratelor de poliție din Republica Moldova obișnuiesc să transmită presei, pentru difuzare, imagini video cu mărturiile victimelor diferitelor infracțiuni, inclusiv ale victimelor violurilor. Acestea sunt fie filmări re-

alizate pentru a fixa probele în cadrul urmăririi penale, fie înregistrări făcute special pentru a fi transmise presei.

De cele mai multe ori, aceste înregistrări, deși au fost aplicate măsuri minime de protejare a identității – persoana a fost filmată din spate și i-a fost modificată vocea – permit identificarea victimei – după haine, maniera de a vorbi, modul în care expune faptele.

În acest caz, dacă țin neapărat să transmită imaginile de la poliție, redacțiile ar trebui să folosească secvențe extrem de scurte (de 5-10 secunde) sau doar câteva imagini fără sunet, pentru a proba că există dovezi de la poliție. Însăși interviuarea „la cameră” de către polițiști a unei persoane care este pusă în situația de a povesti momente dureroase reprezintă o experiență traumatizantă. Plasată pe Internet, înregistrarea respectivă va putea fi ascultată oricând de către victimă și familia ei, care, după ce va trece șocul, vor dori să nu mai audă nimic despre această experiență.

Un alt element deontologic este faptul că în cazul acestor înregistrări redacția nu a avut contact direct cu victima pentru a-i cere consimțământul să transmită imagini cu ea. Persoana a fost filmată fiind în custodia poliției, într-un moment de vulnerabilitate. Jurnaliștii sunt datori să ia în calcul acest fapt și să cântărească dacă difuzarea imaginilor poate dăuna sau nu victimei și dacă o astfel de înregistrare este într-adevăr de interese public; dacă fără ea consumatorii de presă nu vor înțelege conținutul știrii.

Cazuri reflectate cu abateri de la normele deontologice și cele legale

4 și 5 noiembrie 2017

O mare parte din portalurile de știri din Republica Moldova și unele televiziuni au informat despre agresarea și umilirea unei fete de 17 ani în sediul unei grădinițe din satul Cărbuna, raionul Ialoveni. Victima a fost bătută de un grup de tineri, care ar fi vrut s-o pedepsească pentru un presupus furt. Actul de violență a fost filmat, iar imaginile au fost transmise unui portal. De acolo au fost preluate de mai multe media. Video, deși fața victimei și unele părți ale corpului sunt blurate cu mozaic, conține scene explicite de violență, se aud țipete, victima apare fără haine, dezbrăcată de agresori. Unele media au titrat: „Șocant: tânără bătută, violată și filmată într-o grădiniță din Ialoveni”, chiar dacă poliția nu a confirmat faptul violului.

Jurnaliștii și-au permis să facă presupuneri și aprecieri ale faptelor, au expus victima în fața publicului, lezându-i demnitatea și intimitatea, au făcut publicul martor la scenele de umilință prin care a trecut fata, au afectat consumatorul de presă prin difuzarea imaginilor violente. Consiliul de Presă s-a autosesizat și a constatat că 10 instituții media au încălcat mai multe articole din Codul Deontologic¹⁵. De asemenea, o membră a Consiliului Coordonator al Audiovizualului s-a autosesizat, cazul fiind discutat la ședința CCA. Instituția a aplicat amenzi pentru 7 posturi de televiziune¹⁶.

15 <http://consiliuldepresa.md/ro/news/view/decizie-cu-privire-la-examinarea-autosesizarii-in-cazul-difuzarii-publicarii-imaginilor-video-despre>

16 Decizia CCA nr. 34/244 din 28 decembrie 2017, <http://www.cca.md/files/D.34-244%20din%2028.12.2017%20-%20Cu%20privire%20la%20examinarea%20autosesizarii%20membrului%20CCA%2C%20Olga%20Gututui.pdf>

30 octombrie 2017

Poliția Capitalei a transmis presei un comunicat împreună cu un video de 94 secunde¹⁷, în care o femeie de 32 de ani povestește cum a fost bătută și violată de doi tineri pe care i-a cunoscut la manifestațiile publice organizate de Hramul orașului Chișinău. Imaginile și comunicatul au fost preluate de mai multe instituții media. Femeia a fost filmată din spate, într-un birou al poliției, iar vocea i-a fost modificată. Totuși, în condițiile în care ea vorbește 75 secunde, se vede ce haină poartă, de ce culoare îi este părul și ce coafură poartă, victima este ușor de recunoscut cel puțin de către persoanele din anturajul său. Faptul că femeia a fost interviuată (profitând de vulnerabilitatea ei în acel moment) pentru ca imaginile să fie transmise presei, iar poliția să raporteze un caz ca „soluționat”, este un act de lipsă de respect față de victimă, la care presa nu ar trebui să participe. Persoana abuzată și familia ei vor găsi și peste ani înregistrările respective pe care s-ar putea să nu mai vrea să le vadă.

22 august 2017

Platforma de jurnalism civic Curaj TV a publicat la 22 august 2017 un video cu o durată de 21 de minute, în care o fată de 14 ani povestește, în prezența mamei sale, că a fost răpită și violată de un grup din 6 tineri. Imaginile, în care fețele vorbitorilor blurate, au fost preluate integral și de alte media¹⁸. Cu intenția aparent nobilă de a ajuta victima să obțină o mai mare implicare a poliției în investigarea cazului – care fusese raportat deja -, fata a fost pusă să povestească experiența în cele mai mici detalii. A fost întrebată, de asemenea, dacă a băut împreună cu tinerii.

---

17 <http://politiacapitalei.md/retinuti-pe-urme-fierbinti-dupa-ce-ar-fi-violat-o-domnisoara/>

18 <https://sputnik.md/society/20170823/14186017/minora-violata-edinet-cinci-indivizi.html>

Chiar dacă intervierea a avut loc în prezența și cu acordul mamei, au fost încălcate cele mai elementare reguli de reflectare a cazurilor de abuz sexual: victima a re trăit experiența traumatizantă; din întrebările reporterului (dacă a consumat alcool) publicul a putut înțelege că și fata ar avea o parte din vină; victima poate fi identificată din cauză că nu i-a fost modificată vocea și se vede clar ce haine poartă.

Cazul a fost examinat de Consiliul de Presă în ședința din 6 octombrie 2017 la solicitarea Coaliției Naționale „Viața fără violență în familie”, care a acuzat reporterul că ar fi pus întrebări cu caracter „sexist și discriminatoriu” și ar fi intimidat victima și mama acesteia. „Repovestirea și relatarea detaliată a suferințelor fizice și psihice suferite determină reactualizarea memoriei traumatizante, ce poate avea aceeași valoare emoțională ca și infracțiunea propriu-zisă”, au notat autorii plângerii. Consiliul de Presă a constatat încălcarea a 5 articole din Codul Deontologic al Jurnalistului¹⁹.

---

19 <http://consiliuldepresa.md/ro/news/view/decizie-cu-privire-la-examinarea-plangerii-coalitieii-nationale-viata-fara-violenta-in-familie-impotr>

Principalele reguli de relatare a cazurilor de abuz sexual

- ✓ Porniți de la premisa că orice ființă umană poate fi victimă a abuzului sexual, iar acest tip de infracțiune este o problemă socială, nu individuală.
- ✓ Protejați identitatea. Nu publicați numele victimei sau informații care pot duce la dezvăluirea identității victimei.
- ✓ Respectați demnitatea persoanei. Nu relațați detalii care i-ar afecta intimitatea.
- ✓ Evitați interviuarea victimelor, pentru a nu le genera noi traume emoționale.
- ✓ Folosiți un vocabular neutru, cât mai exact. Nu confundați noțiunile atunci când descrieți tipul de abuz.
- ✓ Utilizați cu prudență imagini video de la poliție în care victimele sunt interviuate. S-ar putea ca ele să nu fi fost total de acord să povestească, pentru filmare, momentele traumatizante.
- ✓ Analizați textul scris și verificați dacă acesta contribuie sau nu la promovarea stereotipurilor de gândire.
- ✓ Contextualizați faptele și folosiți statistici referitoare la infracțiunile cu caracter sexual.
- ✓ Publicați în text, dacă e posibil, un număr de telefon la care victimele pot găsi ajutor sau consiliere pentru reabilitare.

